

LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

GLEDALIŠKI LIST 1947 - 1948

ŠT. 9

Slovenski narod ima na kulturnem in prosvetnem polju bogato tradicijo, ki je pozitivna in negativna. Najlepša tradicija iz naše preteklosti je hcenenje našega ljudstva po izobrazbi, po lepoti, po plemenitosti in po doboti. To tradicijo nadaljuje danes naše ljudstvo po tovarnah in po vaseh, ko postaja kovač svoje lastne usode v svoji dežavi.

S kongresa Ljudske prosvete Slovenije 1947

KULTURNI TEDEN

OD 25. DO 30. APRILA 1948

Nedelja 25. aprila

dvorana Doma OF ob 16. uri:

Simfonični koncert ljubljanske filharmonije

Dirigent Samo Hubad

Ponedeljek 26. aprila

dvorana OLO (bivši Narodni dom) ob 19. uri:

Predavanje književnika Mateja Bora

v okrilju Ljudske univerze

Torek 27. aprila

dvorana Ljudskega gledališča ob 20. uri:

Proslava obletnice ustanovitve OF slovenskega naroda

Slavnostni govor. Gledališka predstava

Sreda 28. aprila

dvorana OLO (bivši Narodni dom) ob 20. uri:

Koncert mladinskega pevskega zbora I. gimnazije

Dirigent Kunej Egon

Četrtek 29. aprila

dvorana Ljudskega gledališča ob 20. uri:

Akademija pevskih, glasbenih in dramskih sekcij KUD

»Ivan Ključar«, »France Prešeren« in aktiva LMS
Ekonomskega tehnikuma

Petek 30. aprila

Titov trg ob 20. uri:

Nastop združenih pevskih zborov

ob spremljavi godbe na pihala. Folklorni plesi.
Promenadni koncert godbe na pihala

OB KULTURNEM TEDNU

Zgodovina človeštva dokazuje, da je bila objektivna, resnična znanost zmerom na strani naprednih sil, in narobe, da so napredne sile bile zmerom na strani resnične znanosti. Pošten in pameten človek pač ne more trditi, da je človeštvu na poti k napredku svetila kaka cerkvena skolastična modrost, ali pa da so danes nosilci napredka imperialistični branilci »večnih resnic«, zagovorniki, podpihovalci in tvorci fašizma. Njihovi uspehi na področju znanosti so lahko prav veliki, toda ne služijo človeštvu, marveč ga pehajo v vedno večjo sužnost, v vedno okrutnejše izkoriščanje.

Tudi razvoj našega slovenskega naroda dokazuje resničnost zgornje trditve. Kdor bi govoril drugače, bi moral zavreči in opljuvati vse delo, ki so ga opravili junaki naše kulture od Trubarja preko Linharta do Cankarja pa do velikanske večine kulturnih delavcev, ki smo jih doživeli in doživljamo mi. Naši najboljši ljudje so se za ceno osebne sreče borili s tistimi mračnimi silami, ki so hotele naše ljudstvo ohraniti nezavedno, neprebujeno, pokorno, vdano graščaku, fraku in talarju. »Slovinci so zato tako vdani katoliški veri, ker ne znajo čitati,« je izjavil pred stoletji sekovski škof. To je bilo tedaj, ko so po slovenski zemlji goreli protireformacijski autodafeji. »Ljubezen do naroda je smrtni greh,« je učil goriški inkvizitor Mahnič pred šestdesetimi leti. »Vsaka oblast je od boga, torej tudi fašistična, Hitlerjeva,« tako je pridigal in se po tem ravnal vojni zločinec na škofovskem prestolu. Ali smo Slovenci morda v znamenju teh in takih dosegli svobodo? Ali mar niso to sile, ki so večidel zavestno hotele udušiti naš življenjski občutek, našo vero v življenje? V naši zgodovini se še prav posebno lepo vidi, da je veljavno samo tisto, kar se je borilo za svobodo in napredek, kar je ohranjalo pri tem dragocene sadove prejšnjih dob in dopolnjevalo sodobnost z novo vsebino. Poglejmo, kje so danes tisti, ki so podedovali reakcionarno vlogo neznačajnih, omejenih, podlih nasprotnikov Prešerna, Levstika, Cankarja? Kje so danes? V vrstah narodnih izdajalcev. Z nezprosno doslednostjo odkazuje zgodovina vsakomur svoje mesto.

Ko se pripravljamo na revijo celjske ljudske prosvete je prav, da smo si v teh stvareh na jasnem. Kako je bilo s to stvarjo v času nekdanjega Celjskega kulturnega tedna? Tedaj se je prav posebno jasno videlo, kdo je dajal vseslovenski kulturi ton in pečat. To je bil rod, ki se je idejno usmeril v duhu naprednih družbenopolitičnih teženj, teženj, ki so edino bile v skladu s najboljšimi tradicijami slovenske kulture. Obe nekoč prevladujoči konservativni ideologiji tako klerikalna kakor liberalna sta morali na kulturnem področju stopiti v očitno defenzivo, čeprav sta vsaj na videz na političnem področju delali veliko uspešno ofenzivo. Tudi nekdanji Celjski kulturni teden so v glavnem vodili ljudje, ki jih je ta politična ofenziva več ali manj pogazila. Lahko re-

čemo, da sta že v tej dobi, že več 10 let pred osvobodilno borbo obe slovenski meščanski stranki nehali biti slovenski, ker sta videli samo še svojo razredno korist. Če se ozremo v tiste čase, vidimo, kako se edino slovenski kulturni tvorci bore za nacionalno in socialno svobodo in neodvisnost svojega naroda. Na celi črti, še posebej pa na fronti za kulturne pravice slovenskega naroda. Med temi tvorci so vodilno mesto zavzemali naši današnji voditelji. Razvoj družbenih nasprotij je že tedaj ustvarjal tisto razvrstitev sil, ki so se pomerile v domovinski vojni. Iz te vojne je izšlo zmagovito tisto, kar je navidez preje bilo majhno, v resnici pa je nosilo v sebi vse pogoje, da se razvije in postane nosilec napredka in svobode, svojemu narodu vodnik v jasna, lepša vremena.

Kako pa je bilo v tistih časih z ljudsko prosveto? Nekdanja prosvetna društva so bila nekaka politična rezerva meščanskih strank raznih barv. Vzajala so ljudi k nesamostojnosti, nekritičnosti in hlapčevski ponižnosti. Prepada med mestom in deželo se je na široko odpiral posebno na kulturnem področju. Vse prosvetne ustanove na vasi z ljudsko prosveto, vred, so po obliki, vsebini in idejni usmerjenosti služile mračnim silam reakcije, namesto dejanskim potrebam. Frak in talar sta poskrbela, da je bila prosveta v izobraževalnem pogledu neznanstvena, v socialnem reakcionarna, v vzgojnem pa konservativna. Politični bog na vasi, ki je gospodaril iz farovža večjidel tudi Kantorjevini, je bil z eno nogo še globoko zasidran v fevdalni življenjski smotrnosti (nanjo je še danes čustveno navezan), z drugo pa je zelo spretno na kapitalistični način gospodaril nad dušami in telesi ubogega kmetiča. O kakem kulturnem dvigu vasi ni moglo biti govora, saj ta ljudska prosveta ni imela pojma, v kakšnem razmerju sta si zastoj proizvodjalnih sil na vasi in konservativnost, reakcionarnost, omejenost ter malomeščanska zavest našega kmeta. Prosveta, ki ne izhaja iz znanstveno raziskanih in dognanih osnov vaškega življenja, pa nikakor ne more posegati v resnični kulturni razvoj na vasi. Deklamacije o kmečki družbi, o vrnitvi k naravi in preprostosti očetov, o našem dobrem in pobožnem ljudstvu niso mogle zakriti resnice o nezadržanem, strašnem gospodarskem in kulturnem propadanju naše vasi.

Danes se znanost, kultura, ljudska prosveta, vsa duhovna prizadevanja človeka razvijajo pod najugodnejšimi pogoji, saj so v narodno-osvobodilni borbi zmagale tiste sile, ki jim je znanost osnova, po kateri usmerjajo vse življenje, kultura eno izmed temeljnih sredstev za oblikovanje človeške zavesti, ljudska prosveta pa posredovanje kulturnih dobrin najširšim množicam, to je tistim, ki jim te dobrine edino res pripadajo. Slovenski narod je v kratki dobi 3 let na kulturno prosvetnem polju veliko napredoval. Doseženi so bili neslutni uspehi pri ustvarjanju pogojev naše kulturne revolucije, uresničene so bile vse poglobitve kulturne težnje slovenskega naroda, o kateri so v dobi šestojanuarskih režimov sanjali naši vodilni ljudje. Umljivo je, da ta razvoj v širino za uresničenje materialnih pogojev, cela vrsta novih šol in ustanov predstavlja za naše kulturno-prosvetne delavce velikanski delovni napor. Za to ni čudno, če je pri vsem tem zadnja leta nekoliko upadla naša kulturno-umetniška tvornost. Saj smo v dveh letih dosegli in zgradili to, za kar se je slovenski narod v malenkostnimi uspehi boril sto let in čez. V kratkem času smo ustvarili osnove za organičen razvoj slovenske kulture, pa tudi osnove za pravilno posredovanje kulturnih dobrin.

Kulturno prosvetni delavci stoje tedaj vedrega čela, z jasno perspektivo in velikim optimizmom pred svojo družbeno funkcijo.

Za praznik ustanovitve OF slovenskega naroda — v spomin na »konec naše pasivne zgodovine in vdane odpornosti ter začetek aktivnega odločanja o lastni usodi, začetek aktivnega izživljanje vseh sil našega naroda, tudi duševnih in kulturnih« (J. Vidmar) uprizarjamo

Mateja Bora igro v dveh slikah

TEŽKA URA

v režiji Mr. ph. Fedorja Gradišnika ter v naslednji zasedbi:

Dr. Jeriša, zdravnik	Gustav Grobelnik
Saša, njegov starejši sin, profesor	Branko Gombač
Matjaž, njegov mlajši sin, študent	Jože Zagoričnik
Manja, študentka	Bogdana Vrečkova
Rado, delavec	Alojz Rozman
Gospod Matoh	Tone Zorko

Neznanec. Prvi agent. Drugi agent.

Dejanje se vrši v Ljubljani, pomladi 1942. pod italijansko okupacijo, ko je za vsakim vogalom stal fašistični vojak, po mestu pa križarile patrolje in so bile blokade in racije na slovenske ljudi vsakdanja stvar, a OF je kljub vsemu rastle v širino in globino, bila prisotna v vsaki hiši ter ko skoro ni minil dan, da ne bi padla glava izdajalca na ulici, a z gora se vse bolj živahno oglašale partizanske strojnice.

V igri gre za atentat na gestapovskega vohuna. Ob tem dogodku razglabljaajo trije predstavniki naše inteligence o vprašanju »starega« in »novega« človeka. Saša, brezposelni profesor, razpreda svoje nervozno, rahlo pesimistično, sredinsko stališče o treznosti in o želji po miru. Njegov brat Matjaž, študent in aktivist OF, zagovarja z mladostno romantičnimi dokazi svoje zdravo načelo o neizprosнем boju zoper tuje nasilje. On ustrelj gestapovca, ki vohuni med našimi ljudmi. Med njima stoji oče dr. Jeriša, izgnanec iz Stajerske, razsoden zdravnik, dober oče. V stalnih spopadih med svojima sinovoma čuti odraz svoje lastne miselnosti, ki mora premagovati nasprotja med nujnimi potrebami osvobodilnega boja in moralnimi predsodki jalove preteklosti. V konfliktu med temi nasprotji išče Jeriša lik novega človeka — in ga naposled tudi najde v svojem mlajšem sinu Matjažu, glasniku boja in svobode. (Po Filip Kalan, O Borovih odrskih poizkusih. Zbornik 1945. str. 239.)

Celjskem

AMATERSKEM ORKESTRU

(Orkester sindikalnega kulturno-umetniškega društva »Ivan Cankar« v Celju)

Uvodoma želimo poudariti pomen orkestralnega delovanja za Celje in okolico. V širokem udejstvovanju ljudske prosvete za dvig kulturno umetniške ravni ljudskih množic zavzema glasba zelo pomembno mesto. V glasbenem oziru smo bili Slovenci od nekdaj močno aktivni, zlasti če imamo na umu pevsko kulturo. Šibkejši smo kot instrumentalisti, kaj malo pa se je gojila orkestralno simfonična zvrst, ki predstavlja najvišjo stopnjo glasbene kulture. Orkestri, ki izbirajo kvalitetna glasbena dela v svoj program, so pri nas redki, amaterski orkester, ki se bavi s kvalitetno glasbo, pa je celjski doslej edini v Sloveniji. Za izvedbo takega programa je predpogoj izredna požrtvovalnost s strani slehernega člana amaterske družine. Poleg tega pa je nujna znatna višina tehničnega znanja v obvladanju posameznih instrumentov kakor tudi koncentracija številnih instrumentalistov v Celju. Našteti pogoji so mnogo težavnejši kot n. pr. izbor pevcev za vokalni zbor. Razumljivo bo, da je treba vse faktorje upoštevati pri oceni, če želimo biti objektivni in pošteti. Nikakor ne gre polagati istega merila, pri poklicnih godbenikih in amaterski orkestralni družini. Pri slednji je težav nebroj. Zato tembolj pozdravljamo dejstvo, da imamo v Celju orkester, kakor ga ni zmoglo predaprilsko Celje.

Za resno glasbo je treba vzgoje. Vse delo našega orkestra je vzgojno, tako za člane same kakor tudi za koncertne obiskovalce. Naš orkester prvenstveno vrednotiti z ozirom na glasbeno vzgojo se nam zdi trenutno najvažnejše.

Umetniška rast je rezultat večletnega, vztrajnega in sistematičnega dela. Zaradi poudarjenih glasbenih tendenc naj podpre KSS orkester v zvezi z ljudsko oblastjo zlasti materialno, a tudi idejno. Orkestru je treba ustvariti pogoje za študij pod lažjimi pogoji, pa bo zmogljivost stopnjevana. Ni izključeno, da se sedanji celjski orkester, s porastom industrije in prebivalstva v Celju preoblikuje nekoč v poklicni orkester. Vsekakor vrši današnja orkestralna družina pionirsko delo. Če smemo navesti primerjavo z Ljudskim gledališčem v Celju, ki je predstopnja bodočega poklicnega gledališča, lahko rečemo, da se odpirajo enake možnosti našemu amaterskemu orkestru.

Celje, kot tretje najpomembnejše mesto v Sloveniji ima zlasti v glasbeno kulturnem oziru izredne težave. Število glasbenikov je sorazmerno malo zlasti za sodelovanje v orkestru.

Naš Gledališki list želi hkrati opozoriti na plodonosno sodelovanje orkestra z gledališčem v Celju. Obe ustanovi sta sorodni in se podpirata kadar gre za učinkovitejše prikazanje gledaliških komadov, ki nedvomno pri tehnični izbiri pridobijo ob orkestralni spremljavi. To sodelovanje bo treba v bodoče poglobiti. Po drugi strani pa naj služijo gostovanja Ljudskega gledališča v Celju našemu orkestru kot vzor. Ljudsko gledališče je že nešteto krat poneslo svojo igro in besedo med naše delovno ljudstvo v podeželje. Celjskemu orkestru mora biti taka povezava zlasti z delovnimi skupinami po naših tovarnah, v želji najti pot v produkcijo, sama povsem naravna. Po eni strani bo izpričana resnična povezanost

vseh delovnih sil, v težnji delavcu nuditi v njegovem odmoru pristno glasbeno kulturo. Za izvedbo takih podvigov pa ne mislim naprtiti vse odgovornosti le orkestralni družini, to je hkrati naloga KSS in vseh sindikalnih organizacij, zlasti kar se tiče organizacije tehnično finančnih problemov v zvezi s takimi glasbeno muzikalnimi prireditvami v tovarnah. Uverjeni smo, da se bodo naporu v tej smeri v kolektivnem sodelovanju bogato poplačali. Sleherni član orkestralne družine pa bo dobil za svoj trud priznanje s strani delovne množice, ki v naporu za petletni plan pač ne utegne tolikrat h kulturnim prireditvam kot prebivalec, zaposlen sredi mesta. V poslanstvu opisanih gostovanj in obiskov v centrih naše produkcije naj vidi orkestralna družina svojo srčno dolžnost. Ko bodo stiki utrjeni in povezava neprisljenjena, ne more izostati tudi gmotna podpora s strani vseh sindikatov.

Nikakor pa naj ne moti novotarija opisanega načina koncertov, ki prenesejo za eno uro reproduktivno glasbo iz koncertne dvorane v tovarne. Ko se bodo privadili tako izvajalci kot poslušalci in bodo ob skupnih doživetjih premostili predsodke, bo led prebit na vseh straneh. Tudi ne gre metati puške v koruzo, če bi iz nepredvidenih vzrokov izostal kdaj uspeh. Nujno je premostiti vse začetne težave in ovire. Pri preudarnem izboru skladb in vzornem izvajanju le-teh in ob dobri organizaciji se ni bati, da izostane zaželjeni efekt vsestranskega priznanja in odobravanja tudi s strani delovnih množic. Kolektivna vzgoja vseh bo podrla vse zapreke, pridobljeno pa bo nešteto novih prijateljev lepe muzike, ki jih le ena koncertna dvorana v mestu ne more pritegniti.

V tem svojem članku podčrtavam vzgojno vrednost amaterskega orkestra; nikakih pomislekov ni, da bodo poleg glasbene kulture, ki jo bodo prinesli naši glasbeniki v osrčje industrije, sprožili tudi v posameznikih zanimanje za študij instrumentov. Postopno se bodo ustvarili pogoji za izšolanje novih ljubiteljev instrumentalne glasbe; s tem bo celjskemu orkestru osiguran pritok glasbenega naraščaja.

Podčrtal bi rad končno še eno misel; celjska amaterska glasbena družina ne more biti nek izoliran skrit ansambl, na njenem razvoju mora biti zainteresiran sleherni Celjan in sme že z dosedanjo zmogljivostjo upravičeno pričakovati oporo vseh; naše ljudske oblasti, KSS, ter vseh sindikatov. V današnjih prilikah zmoremo v Celju le en sam orkester; tega je treba utrjevati in mu nuditi vse pogoje za razmah, da doseže poglobljene rezultate v glasbeni kulturi.

A. S.

Pred kratkim je bilo v preurejenem in zmoderniziranem beograjskem Manježu, ki beleži že lepo gledališko tradicijo, otvorjeno Jugoslovansko dramsko gledališče s svečano predstavo Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi« v režiji Bojana Stupice. Naloga te visoke kulturne ustanove so nakazane že v samem naslovu. »Jugoslovansko dramsko gledališče«: Jugoslovansko — ker bo prikazovalo domovini, kakor inozemstvu največja dela na tem polju naše književnosti; dramsko — ker ne bo predvajalo ne oper, ne operet, temveč dramo, komedijo in tragedijo. V tem gledališču smo dobili najvišji forum gledališkega ustvarjanja. Zanimivo je, da je bila v omenjenem Manježu prva predstava po osvoboditvi Beograda prav tako »Kralj na Betajnovi«, ki so jo izvedli tedanji beograjski Slovenci v režiji Cirile Škerl-Medvedove, bivše operne pevke, tedaj prof. na beograjski glasbeni šoli »Stankovič«. V naslovni vlogi Kantorja je nastopil naš mr. Gradišnik; od Celjanov pa so še sodelovali Joško Jurač v vlogi Maksa, Stanko Mikuš v vlogi Krnca ter Tone Vrabl v vlogi adjunkta.

GLASBENA VZGOJA

NAŠE MLADINE

Udejstvovanje naše mladine na poprišču glasbene umetnosti je za razvoj naše kulture izredno važno. Vse kar se je delalo v tej smeri doslej, je bilo slučajnostno in zaradi tega so bili tudi uspehi slučajnostni. Izredno majhen je bil procent onih, ki so dosegli večjo stopnjo glasbene izobrazbe; tudi pevski zbori so bili slučajnostni, odvisni od poedine idealne osebnosti, ki je hotela in znala organizirati krog sebe vrsto dobrih pevskih glasov. »Trboveljski slavčki« so bili tedaj izreden pojav, ki se je mogel pojaviti uspešno tudi v inozemstvu. Danes pa je takih slavčkov že lepo število, ki se stalno veča in razvija, toda ne slučajnostno, ampak po neki zakonitosti, ki bazira na temelju danih pozitivnih možnosti razvoja. Naša ljudska oblast je tukaj ukrenila odločilen korak navzgor k napredku glasbene in posebej pevske kulture, in če tudi uspehi niso še povsod jasno vidni, ima to svoje vzroke: prvič je navezana glasbena vzgoja kot vzgoja sploh na relativno počasen razvoj, ki ne more nuditi vidnih uspehov v kratkem času, drugič pa je kader glasbenih pedagogov še majhen in še zdaleka ni zadosten za potrebe številnih šol in zborov.

V duhu našega časa stremimo za tem, da nudimo glasbeno vzgojo najširšim ljudskim plastem, in prvi vrsti seveda mladini. Tej je treba posvečati vso skrb od rane mladosti naprej, kajti le na ta način bomo mogli računati s splošnim dvigom kulturnega nivoja. Ne bi se smelo več dogajati, da glasbeni talent propada nekje na deželi, nego mu moramo dati na razpolago vse možnosti za njegov uspešni razvoj. Naša glasbena politika gre za tem, da dvigamo domačo raven instrumentalne glasbe, v kateri smo v primeri z drugimi narodi znatno zaostali. Kar je bilo zgubljeno zaradi nepovoljnega zgodovinskega in ekonomskega stanja našega naroda, bo treba popraviti — čimprej in čim bolj temeljito. Zaradi tega dajemo v glasbenih šolah široke možnosti učenja v prvi vrsti mladini, ki se zanima za instrumente, populariziramo manj znane instrumente ter ustanavljamo mladinske orkestre. Na ta način bomo dobili v doglednem času instrumente kader za naše velike orkestre, ti pa bodo posredniki domače ustvarjalne umetnosti. Poleg tega pa ne pozabljamo na petje, ki je najznačilnejša poteza našega ljudstva v pogledu glasbenega izživljanja. Petje v zboru je našemu ljudstvu najbližje, ker je možno tudi tam, kjer manjka za instrumentalno muziciranje vsak predpogoj. Vcepljati mladini ljubezen do petja, razviti v njej smisel za lepoto in s tem povezano stopnjevanje estetičnih načel sploh, je naša dolžnost. V resnici vidimo živo razumevanje posebno za petje pri naši ljudski oblasti ter skoro pri vseh množičnih organizacijah. Konkretno se to odraža v ustanavljanju sindikalnih zborov, v peskih festivalih, tekmovanjih in dr.

Posebno pomembno vlogo igrajo v tem pogledu šolski zbori. Ko bo celotni plan izveden ter bo organizirano zborovsko petje v osnovnih šolah, sedemletkah, gimnazijah tja do univerze ter se bodo dobri pevski glasovi postopoma šolali navzgor, smemo pričakovati velikega dotoka

dobrih pevcev v reprezentativne pevske zборе in s tem silen dvig naše zborovske glasbe. Trenutno rastejo pionirski in srednješolski zbori številčno in kvalitetno v vseh krajih naše ožje domovine. Zbori s 100 in več pevci niso več redkost, med njimi je marsikak na zelo lepi umetniški višini, kar je pač poleg krajevnih prilik pogojeno tudi od sposobnosti in delavoljnosti zborovodje.

Med kvalitetnimi srednješolskimi mladinskimi zbori zavzema častno mesto tudi pevski zbor I. gimnazije v Celju. Zbor je nastal kot večina sedanjih zborov kmalu po osvoboditvi ter je zrastel iz kulturnih razbitin okupatorjevega škornja, spremljan z vsemi težavami novorojenčka v lepo ubrano celoto. Koncem prvega šolskega leta po osvoboditvi (1946) je že priredil svoj prvi samostojni koncert, ki je bil takrat za Celje dogodek. Mladi zbor si je na mah pridobil srca vseh poslušalcev. Od takrat si zbor ustvarja tiho in vztrajno svojo tradicijo. Pevci radi sodelujejo bodisi pri raznih svečanih proslavah, bodisi da gre za pomoč grškemu ljudstvu in sl., še rajši gredo ven Celja. Nastop v ljubljanski operi o priliki proslave Župancičeve 70 letnice je bil zanje poseben dogodek. Kljub ostri konkurenci so se dobro odrezali ter želi priznanje nabito polnega gledališča ter strokovnih kritikov.

Prvotni sestav mladinskega zbora se je prelevil v mešani zbor, ki šteje danes 94 pevcev in pevk. Vsi so navdušeni za lepo petje ter prav dobro razlikujejo lepo pesem od slabe. Sedaj so tik pred svojim tretjim samostojnim koncertom, za katerega imajo naštudiranih 21 pesmi, izmed katerih je nekaj prav zahtevnih: Lajovčevi »Kroparji«, Ruska narodna »Vozle rečki«, in druge. Redno vadijo dvakrat, po potrebi tudi trikrat tedensko — čas je dragocen, treba je izkoristiti vsako minuto. Le na ta način so mogli doslej naštudirati repertoar od preko 60 pesmi, malo zakladnico preplelih narodnih pesmi, od borbenih pa poznajo skoro vse. Lepo je pri vajah, kjer je vse veselo in razgibano. Posebno kadar prično vaditi kako novo lepo pesem. Šale so za oddih dobrodošle, sicer se dela resno, s polno paro. Malo je nerednih, kadar so, je večinoma po sredi šolska naloga. Zavedajo se, da je učenje prva stvar, še važnejša od zbora; sodelovanje v zboru jih ne ovira v učenem uspehu — večina je prav dobrih dijakov, toda to še ni vse: dober del pevcev je vpisanih v glasbeno šolo, kjer so spet med vidnejšimi valenti, od teh jih je nekaj v oddelku za solopetje. Kar pa je posebno zanimivo, srečate jih na vsakem koncertu, kjer sledijo izvajanju z največjo pozornostjo. Posebno piko imajo na vokalne koncerte, kjer imajo priliko opazovati in kritizirati intonacijo, deklamacijo, dihanje in druge elemente dobrega zborovskega podajanja.

Taka mladina nam bo polnila v bodoče koncertne dvorane ter nam gradila našo lastno glasbeno kulturo. V taki mladini lahko gledamo uresničenje vseh teženj, ki so ostale starejšim neizpolnjene.

V Ljubljani se zadnji čas vrši teoretični in praktični tečaj za režiserje in igralce ljubljanskih in okoliških amaterskih odrov. Tečaj je organiziral ljubljanski mestni ljudsko prosvetni svet in je tedenski ter bo trajal približno tri mesece. Vodstvo tečaja je bilo poverjeno režiserjema SNG Žižku in Smasku. V tečaju dobivajo režiserji in igralci vpogled in napotke za vsa odrska dela, od prvih priprav do uprizoritve. Iz časopisnega poročila o tem tečaju posnemamo, da bodo po zaključku tečaja, sredi junija, vsi ljubljanski amaterski odri med seboj tekmovali, a to tekmovanje bo obenem predpriprava za podobna tekmovanja med republiški mesti, ki bodo predvidoma meseca novembra.

Spored

KONCERTA MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBORA I. GIMNAZIJE

I.

Sivic: Svetlo je življenje
Simoniti: Tito
Mihelčič: V nove zarje
Aph: Bilečanka
Dikić: Pesem o pesti
Devčić: Mitraljez
Devčić: Dižimo brigade

II.

Sattner: Pozimi iz šole
Adamič: Da sem jaz ptičica
Lajovic: Kroparji
Marolt: Venci beli
Adamič: Rožmarin
Adamič: Potrkan ples

III.

Dolar: Po gorah grmi
Mihelčič: Pesem o Zili
Adamič: Zbadljivka
Ljadov: Vozle rečki
Grečaninov: Ljon
Sovjetska: Pesem o Volgi
harmoniziral Venturini

STANE TERČAK,

pomočnik poverjenika za prosveto OLO

S P O M E N I K I N O B

V BIVŠEM CELJSKEM OKROŽJU

Poleg Pohorja, kjer zasledimo na Hlebovem domu nad Rušami takoj po okupaciji prve skupine partizanov, so na bivšem Spodnjem Štajerskem najvažnejši sektorji v pogledu spomenikov NOB ravno predeli bivšega celjskega okrožja. Dočim lahko ugotovimo, da je na Pohorju vodstvo prvih zbiranj poteklo iz Maribora kot središča, vidimo v celjskih predelih, da so prednjačili revirji Sv. Pavel v Sav. dolini (narodni heroj Slavko Slander) in pa Soštanj. Ti kraji so bili že v stari Jugoslaviji najmočnejši centri progresivnega gibanja, ker so imeli za to sposobne in predane kadre.

Razumljivo je, da je v delu in organizaciji med tako imenovano »Ljubljansko pokrajino«, ki so jo zasedli Italijani in Spodnjo Štajersko, ki jo je okupiral Hitler, velika razlika, z ozirom na sistem diktature, zastrupljanja okupatorske propagande in množičnega izseljevanja. Za časa Hitlerjeve okupacije na Spodnjem Štajerskem je bil izseljen vsak sedmi Slovenec. Izseljenih in preseljenih je bilo nad 80.000 ljudi. Skozi koncentracijska taborišča je šlo preko 60.000 Slovencev. V tako imenovano Ljubljansko pokrajino je pobegnilo okoli 7000 ljudi. V Srbijo in na Hrvaško pa so izselili 19.000 Slovencev, predvsem inteligence. Na Spod-

nje Štajersko so naselili 27.800 Nemcev in Avstrijcev, 12.000 Kočevarjev, 2.600 Tirolcev in 800 Dobružanov.

Da so polagali okupatorji ravno na Spodnjo Štajersko največjo važnost se lahko posname tudi iz Hitlerjeve izjave v drugi polovici aprila 1941. leta. V viteški dvorani mariborskega starega gradu je svečano izjavil Hitler vodji Kulturbunda, mariborskemu pastору Baronu in Uiberreitherju: »Napravite mi Spodnje Štajersko nemško!« Pa tudi sama propaganda za nacizem je imela močan odjek ne le v mejnih predelih, ampak po vseh sektorjih bivše Spodnje Štajerske, tudi v najoddaljenjših, hribovskih predelih.

Toda kljub gori naštetim dejstvom in nezaslišanem terorju lahko ugotovimo, da ima razvoj partizanskega gibanja in njegova organizacija na tem okupiranem predelu velik razmah. Na predelih Kozjanskega je organizirana že v poletju 1942 Kozjanska četa pod vodstvom Tomaža. 27. avgusta leta 1942 jo Svabi razbijejo v bližini vasice Zagorje. Ob tej priliki ujamejo tudi ranjeno okrožno sekretarko Kozjanskega tovarišico Rozo-Tončko Čečevo. Partizanski pokret se širi in ima višek v prvi večji partizanski formaciji v Pohorskemu bataljonu, ki je padel do zadnjega moža dne 8. januarja 1943 pod Črnim vrhom na Pohorju. Po tej tragediji vidimo vse leto 1943. težko stanje na severnem delu Štajerske, ki traja skoraj do prihoda XIV. udarne divizije. Na obrobni predelih bivše Kranjske dobiva partizansko gibanje stalno na moči. Na teh sektorjih se organizira tudi prva Štajerska brigada heroja Slavka Šlandra. Za njo pa na Pohorju Pohorski odred.

Partizanske akcije (napad na Ribnico, Šoštanj, borbe na Dobrovljah, Stanetov pohod na Bizeljsko itd.) in požrtvovalno delo aktivistov OF pod preišljenim vodstvom Komunistične partije zareže globoke brazde po vsem Štajerskem. Njihovo veliko delo in nadčloveške napore si lahko predstavlja samo tisti, ki je hodil za njihovimi sledovi po naših gorah in gozdovih. Še le takrat si lahko v grobih obrisih predstavljamo veliko, nesluteno politično in vojaško organizacijo z zvezami, javkami, bunkerji, bolnicami, zaščitniki in sodelavci na terenu, itd. Vse to so spomeniki NOB.

Na tečaju, ki ga je priredil Zavod za zaščito spomenikov lanske leto v Ljubljani, so se v zvezi z Institutom Narodne osvoboditve obravnavali tudi spomeniki NOB. »Spomenik NOB bi bil vsak zgodovinsko-dokumentaren premičen ali nepremičen predmet, njih skupina, kraj ali pokrajinski predel, ki je v zvezi z razvojem narodno osvobodilnega gibanja.« (J. Jarc.)

V oktobru lanskega leta se je osnovala, z odobritvijo Instituta N. O. celjska ekipa, ki so jo sestavljali tovariši: ravnatelj muzeja Anton Stupica, ravnatelj Studijske knjižnice Vlado Novak, prof. Štefan Mlakar, prof. Salezin in podpisani. Na terenu je bila 14 dni. Ta ekipa, ena prvih v Sloveniji je napravila tudi shemo dela, kakršno bi naj bilo, ako hočemo, da bomo lahko sistematično obvladali obsežen material na terenu samem.

Delo pri raziskovanju spomenikov NOB mora zasledovati tri glavne smeri, ki so za raziskovanje bistvene:

1. Ugotoviti zgodovinski razvoj narodno osvobodilnega pokreta na določenem odseku.
2. Točno ugotoviti vse one kraje in terene, ki so kakor koli v zvezi z NOB.
3. Ugotoviti za NOB zaslužne ljudi dotičnega odseka in njih sedanji položaj in socialno stanje.

Ni treba povdarjati važnosti in natančnosti posebno za prvo razvojno dobo (1941—1943) in sploh prve začetke partizanskega gibanja v kakem kraju. Pri tem se bodo morale ekipe nasloniti na vse množične organizacije, prav posebno pa še na zvezo borcev, ki bo lahko dala v dotičnem kraju najdragocenejše podatke.

Iz gori navedenih glavnih smernic poteka vse nadalnje delo. Ekipe je podala ob priliki omenjenega tečaja referat. Njene smernice je Institut kakor Zavod za zaščito spomenikov osvojil.

Težko si je predstavljati, kako velike naloge stoje pred ljudmi, ki se bodo posvetili temu delu in to še tem bolj, ker so se zaradi nujnosti konspiracije ohranili le zelo pičli pisani podatki, posebno pa še zaradi tega, ker je padla večina prvih organizatorjev NOB na Štajerskem. Še težja in odgovornejša naloga je delo na ugotovitvi točnih podatkov, ki jih bodo nabrale ekipe na terenu. To spada v glavnem že v okvir Instituta in Zavoda za zaščito spomenikov in ostalih naših političnih in znanstvenih institucij, ki se bavijo s proučevanjem naše NOB.

Jasno je, da bo lahko le sistematično delo na terenu rodilo rezultate, ki bodo odgovarjali težini in veličini žrtev prvih organizatorjev in borcev. Sistematično, načrtno delo bo lahko dalo izčrpno študijo, ki bo največjega pomena in najvažnejši doprinos k zgodovini naše borbe.

Ne zavedamo se, kako dragocen material se nahaja na terenu samem, bodisi že na pol pozabljen ali skrit, bodisi v še živečih pričah te herojske borbe. Le redkim posameznikom je znano, da je v neposredni bližini Celja na izletniški točki Mrzlici, približno 500 m nad kmetijo Zgornji Fojt, prvi partizanski bunker na Štajerskem, ki datira iz decembra 1941. leta. Zgradila ga je skupina revirskih partizanov po vrnitvi s pohoda na Bizeljsko, ki ga je vodil takratni komandant Stane-Franc Rozman. Popolnoma pozabljen je tovariš Toledo, španski borec-učitelj Miha Pinter, doma iz Ruš, ki je pred vstopom v mednarodno brigado učiteljeval v Selnici ob Dravi. Toledo je poleg Staneta imel v rokah strateško vodstvo pohoda. Spomenik mu je postavilo Ministrstvo za prosveto, ko je preimenovalo Mladinski dom na Dobrni v Dom Mihe Pinterja.

Popolnoma neznan je prvi večji partizanski logor na Štajerskem, ki datira iz prvih mesecev leta 1942, na Paških vrhovih, komaj dobro uro hoda od železniške postaje Šmartno ob Paki. V njem je taborilo okoli 40 partizanov, za takratni čas velika moč. Komandant te skupine je bil domačin Letonja Vlado.

Vsi poznamo Dobrovlje. Malo komu pa je znano, da so se vršile na Čreti najzagrizenejše borbe med prvimi partizani in okupatorji.

Marija Senica, partizanska Grabenska mama, doma iz Podpeči v Sv. Vidu pri Planini je popolnoma nepoznana naši širši javnosti. Ta 95 letna kmečka ženica, je brez dvoma najstarejša, živeča pobornica Osvobodilne fronte v Sloveniji, povezana s partizanskim gibanjem od leta 1941 do osvoboditve. Pod njeno bajto je bil prvi hišni bunker na Kozjanskem, kjer je bil nekaj časa tudi Pokrajinski komitet za Štajersko in prva partizanska tehnika »Dušan«, iz katere je postala pozneje Prešnova tehnika.

Koliko naporov se je izvršilo, da bi se našel vsaj tisti del arhiva Štirinajste udarne divizije, ki je zakopan nekje na sektorju Podplanina pri Rastkah. Ravno tako je znano, da je na Kozjanskem nekje nad Marofom zakopan arhiv Kozjanskega odreda. Koliko je še živečih ljudi na terenu, ki so jim znane mnoge važne podrobnosti NOB, ki lahko ostanejo pozabljene.

Mislim, da bi morali vsi, ki prav pojmujejo pomen velikih, herojskih žrtev naše NOB čutiti kot nujno potrebo in smatrati kot dolžnost, da pomagajo te dragocene dokumente zbirati in jih ali zavarovati na terenu ali pa jih shraniti v tukajšnjem muzeju, kjer bodo v posebnem oddelku kot spomeniki NOB dostopni vsem, posebno še naši mladini. Tako bodo bodoča pokoljenja videla v delih in naporih organizatorjev in borcev NOB svoje vodnike in vzore ter njihovo veliko ljubezen do tako težko osvobojene domovine.

Fedor Gradišnik:

Zgodovina

celjskega gledališkega življenja

Nadaljevanje

Ta predstava »Dobro jutro«, glej Gledališki list št. 8. Op. ur.) je morala biti Celjanom posebno všeč, saj poročajo »Novice«, da so »celjski Slovenci doživeli s tem vesel večer, kakršnega že dolgo ne pomnimo. Igralo se je tako izvrstno, da nam je srce od veselja poskakovalo. Nisem vedel, ali bi veselja ukal, ali ginjenja se zjokal.« Posebno še pohvali gospodične, ki so nastopile v narodnih nošah. Gledališče je bilo polno »milodarnih rodoljubov«. Poročilo pravi, da je predstava nesla čistega dobička 192 goldinarjev, kar je v glavnem zasluga tiskarja Jeretina.

14. decembra istega leta (1851.) je Jeretinova igralska družina spet nastopila v mestnem gledališču, in sicer z igro »Goljufan starec«, ki jo je poslovenil Josip Babnik, 1. januarja 1852. z igro »**Tat v mlinu**« ali »**Slovenec in Nemeec**« v Babnikovem prevodu, 7. marca 1852. pa ponovno z Zupanovo Micko. Lepak te predstave nam je ohranjen. V Pelikanovem fotografskem posnetku ga bomo priobčili v prihodnji številki.

Igra »Goljufani starec« je bila vprizorjena v korist oškodovancem po povodnji na Kranjskem in Koroškem in je dala čistega odbička 120 goldinarjev, »Tat v mlinu« pa 410 goldinarjev za mestne uboge.

V kratkem razdobju (od 30. novembra 1851 do 7. marca 1852.) so torej celjski Slovenci vprizorili v mestnem gledališču štiri slovenske predstave.

To je bilo v času, ko v slovenski metropoli Ljubljani ni bilo nikaškega gledališkega življenja. Po letu 1849, torej po oktroirani ustavi je moglo ljubljansko »Slovensko društvo« prirediti samo še tri predstave, zadnje dne 19. junija 1860. Ljubljansko gledališče je padlo zopet na stališče Zoisove dobe. Vso drugo polovico leta 1850. se ni slišala z gledališkega odra v Ljubljani slovenska beseda. V »Novicah« z dne 22. januarja 1851. str. 19 je objavil tozadevno nek J. P. članek »Prosimosa za odgovor«, v katerem izvaja naslednje: »Mesci in mesci so pretekli, brez da bi bilo tužno srce slovenskiga rodoljuba s kako **gledišno igro** razveseljeno bilo. Prosim Vas tedaj, ljube Novice, oznaniti nam: alj se saj po novim letu ktera ura bliža, ki bo naša srca z veseljem v gledišu napolnila? In ako je ne veste, obudite s svojimi priljudnimi besedami srca tistih slavnih gospodičin in gospodov, ki so nas že večkrat z igrani v mili domači besedi razveselili! — Pridobite nam vesel, kratkočasni večer; saj vunder ni uzroka, ki bi to opoveral; saj imamo več igrá za glediše pripravnih, rodoljubih gospodičin in gospodov tudi, ki nadušeni od

goreče ljubezni do svoje domovine, so nam že večkrat izverstno umetnost v domačih igrah razodeli. To so želja in prošnja mnogih mnogih rodoljubov.«

Toda ta javna prošnja v Bleiweisovih »Novicah« je ostala glas vpijočega v puščavi kljub temu, da je urednik sam pripisal še svoj apel na odbor za gledališke igre: »Nadjamo se tudi, da rodoljubne gospodične in gospodje, katerih prijetne igre so Ljubljano že večkrat razveselile, se bojo z veseljem vdali razodeti prošnji.« Vse je bilo zastoj — Ljubljana v celem desetletju ni zmogla več slovenske gledališke predstave in se je slovenska gledališka umetnost v središču Slovenije pogreznila v trdno spanje. Edino enkrat se je še zgodilo, da se je slišala slovenska beseda z odra ljubljanskega deželnega gledališča, in sicer po milosti igralca nemškega gledališča koncem sezone 1850/51, o čemer pišejo »Novice« z dne 16. aprila 1851. str. 77 med drugim sledeče: »Dva večera zaporedoma so se v gledišu pretekli teden slovenske pesmi pele, med katerimi so nekatere tako dopadle, da so se mogle ponavljati. Peli so jih tabart prvi gledišni pevoigravci in pevoigravke, med katerimi so se pevec »Popotnika« in pevka pesmi »Moje jutro«, pevec mične pesmice »Pod oknam« in pevka pesmi »Kje dom je moj« nar bolj obnesli...«

Takšen je bil takrat položaj slovenskega gledališča v Ljubljani. Bilo je tako, kot za časa Linharta, ko je Žiga Zois zlagal pesmice, ki so jih potem laški in nemški operni pevci zapeli v nemškem gledališču — in to so bili redki kulturni prazniki za ljubljanske Slovence. Vsak tak dogodek so »Novice« skrbno beležile, tako n. pr. v sredo dne 11. februarja 1852. str. 48: »V saboto zvečer smo imeli v gledišu spet enkrat veselje domače glase slišati. Pela je namreč prva pevka naše letošnje nemške pevoigre gospodična Seeburg slovensko pesem »Kje dom je moj« in ker je tako dopadla, da ni bilo miru, dokler ni še enkrat peti začela, je razveselila poslušavce z eno njim nar ljubših pesem, namreč s Potočnikovo »Pridi Gorenc«, katero je še lepši pela, ker je njenimu glasu bolj primerna od prve. Od nog do glave je bila zalo nališpana Kranjica v narodni obleki, ki se je Ljubljancem s temi milimi domačimi pesmami močno prikupila. Razodelo pa se je tisti večer spet vsacimu očitno, da kri ni voda, in da je Ljubljana vunder le mesto na slovenski zemlji.«

Navedel sem nalašč dobesedno nekaj poročil iz te dobe slovenskega gledališča iz Bleiweisovih »Novic«, da bo vsakmur jasno in razumljivo veliko kulturno delo, ki sta ga takrat opravljala v Celju Drobnič in Jeretin. Ko kulturno središče Slovencev, bela Ljubljana ni zmogla niti ene slovenske predstave in se je morala zadovoljiti s tem, da so Ljubljancem iz usmiljenja sem in tja zapeli nemški operni pevci kakšno pesem v slovenskem jeziku, smo imeli v Celju po zaslugi Drobniča in Jeretina v mestnem gledališču pravo slovensko gledališko sezono. To je Bleiweis v svojih »Novicah« z dne 31. decembra 1851. str. 272., ko je poročal, da bodo v Celju na Novega leta dan 1852. igrali »Tatu v mlinu«, konstatiral s sledečimi besedami: »Slava in hvala verlim Celjanom, ki se tako pridno obnašate v gledišu domorodnem, memo Ljubljane, ki sedaj tako sladko spi!«

Vsi ti apeli, vse prošnje, vse laskanje »rodoljubnim gospodičnam in gospodom,« pa ni zalego mnogo — do slovenske gledališke predstave v Ljubljani ni več prišlo. Edina prireditelj v tem času je bila »beseda,« ki jo je priredilo dne 5. marca 1852. »Slovensko društvo« predno je likvidiralo. Na tej »besedi« se je deklamirala Koseskega »Pesem od verliga moža«, igralo na klavirju, pel samospjev »Občutki« Josipine Turnograjske in »Budnica«. V »Novicah« z dne 10. marca 1852. str. 80. je o tej prireditvi poročal Bleiweis z navdušenimi besedami o »koru zlahtnih gospa in go-

spodičen, ki so v zboru z navdušenimi gospodi ljubo prepevale mile slavske melodije« ter obenem naznanil, da bo nemška primadona Seeburgova v prihodnji nemški predstavi »Marthe« pela pesem »Die letzte Rose« v Cegnarjevem slovenskem prevodu, »kar bo gotovo marsikateriga ta večer v gledišče napotilo.«

Tako so morali Slovenci hoditi v nemško gledališče k nemškim opernim predstavam, če so hoteli tu in tam slišati kakšno slovensko pesem.

Politična situacija v slovenskih deželah je postajala vedno bolj mračna. Mesta, ki so ležala na slovenski zemlji, so se zavijala vedno bolj v nemški plašč. Haljica slovenske Talije je bila preborna, da bi bila zamenila ta mogočni plašč. In zastonj je bil klic Einspielerjev v »Slovenski bčeli« (15. junija 1852. str. 191.) ob priliki hrvaških predstav na Reki: »Kada bodo od smerti vstala mesta ponemčena? — Slovensko gledališče bi mnogo pomagalo.« (Dr. Prijatelj, l. c. I. str. 126.)

Končno je prišla vrsta tudi na slovensko gledališče v Celju. Dne 7. marca 1852. je vprizoril Jeretin v mestnem gledališču Linhartovo »Županovo Micko« v korist pogorelcem v Levcu. »Gledišče je bilo čez in čez polno,« poročajo o tej predstavi »Novice« z dne 15. marca 1852. str. 83.

Ta celjska predstava je bila zadnja slovenska gledališka prireditev na Slovenskem v absolutističnih petdesetih letih.

(Dalje v prihodnji številki)

VKLJUČUJTE SE V FIZKULTURO!

Naša fizkultura je v službi ljudstva. Po svojih ciljih in nalogah je najtesneje povezana z bojem delavskega razreda naše države in naših narodov pri obrambi pridobitev narodno osvobodilnega boja, neodvisnosti naše domovine in graditvi socializma. Zato, mladina, vključuj se v fizkulturna društva in pristopaj k splošni telesni vzgoji, ki je osnova vsega fizkulturnega dela in kjer si boš krepila mišice in urila um, kar ti bo lajšalo izvrševanje vsakodnevnih nalog.

Okrajni fizkulturni nastop bo v Celju 30. maja 1948. Na tem zletu bo podan pregled sistematičnega dela v splošni telesni vzgoji. To bo največja fizkulturna prireditev v Celju po osvoboditvi. Od vsakega posameznika in od društev do aktivov odvisi uspeh okrajnega fizkulturnega nastopa. Zato, fizkulturniki, v telovadnice zbor!

Fizkulturna zveza LRS priredi fizkulturni dan 20. junija v Ljubljani. Na tem zletu bo naš okrajni fizkulturni odbor sodeloval z najmanj 400 telovadečimi. Stremeti moramo za tem, da to število ne le dosežemo, temveč tudi prekoračimo. Zato bo okrajni fizkulturni nastop v Celju merilo naše udeležbe na republiškem zletu v Ljubljani.

Vsesokolski zlet v Pragi meseca julija 1948 bo največja vseslovska fizkulturna manifestacija na svetu. Tudi mladina našega okraja je prijavila svojo udeležbo, in sicer 35 mladincev in 70 mladink oziroma članic. Pričakujemo, da se bo število prijavljencev še zvišalo, da bo udeležba iz našega okraja in zastopstvo naše domovine kar najbolj dostojno.

1. POSEČAJTE SPLOŠNO TELESNO VZGOJO!
2. TEKMUJTE ZA FIZKULTURNI ZNAK!
3. VSAK FIZKULTURNIK NAJ BO NOSILEC FIZKULTURNEGA ZNAKA!
4. ZBIRAJTE ZA ZLETNI FOND ZA REPUBLIŠKI ZLET V LJUBLJANI!

ZAPISKI

Režiser in igralec Šentjakobskega gledališča Miran Petrovič se je za našo čestitko, s katero smo se spomnili njegove 25 letnice gledališkega udejstvovanja, zahvalil med drugimi z besedami, da ta pozornost ne velja le njemu, »temveč vsemu igralskemu kolektivu Šentjakobskega gledališča, ki zmore, enako kot Vaš, poleg rednega dela posvetiti vse proste ure odrskemu udejstvovanju«, želeč istočasno našemu gledališču »nadaljnjih umetniških uspehov ob nespremenjenih pristrčnih, prijateljskih stikih s Šentjakobskim igralskim kolektivom«.

V dneih 10. oziroma 11. aprila smo imeli v gosteh mariborsko Narodno gledališče, ki nam je v režiji Eda Verdonika predvajalo Goldonijeva »Krčmarico Mirandolino«. To je bila od osvoboditve sem že sedma predstava mariborskih igralcev v Celju. »Mirandolina« je vesela zgodba o spretni ženi (tako jo je nazval sam avtor), ki je znala nadutega, za žensko ljubezen neranljivega in zato napram krčmarici Mirandolini skrajno nevljudnega viteza, potem ko je še prej vzbudila v njem čustvo nekakšne ljubezni, spraviti pred se na kolena. Toda za nameček se pred njegovimi očmi poroči z možem, ki ji je po stanu enak. Avtor te vesele zgodbe Carlo Goldoni, Benečan 18. stoletja, velja za najmočnejšega komediografa italijanskega baroka. Napisal je nič manj kot 212 del. V deseterico njegovih najbolj duhovitih del spadajo »Čozotske zdrahe«, ki jih je dr. Mirko Rupel ponašil v »Primorske zdrahe« in jih ima trenutno na programu SNG v Trstu. — Uvodničar v mariborskem Gledališkem listu pravilno ugotavlja, »da velikih razgledov pri Goldoniju ne bomo našli. V njegovih komedijah ne najdemo strastnega pobornika za človeške pravice ali neizprosnega ljubitelja resnice.« Kljub temu Goldonija radi primerjajo z Molièrom, češ da poseduje v »veliki meri neko lastnost, ki je tudi Molièra napravila velikega, namreč — ljudskost. Tako kakor so njegovi rojaki hoteli, je oblikoval smešne aristokrate in se posmehoval drobnim slabostim njihovih sorojakov, malomeščanov.« Po drugi strani pa je znano, da je bil Goldoni pristaš »starih zlatih časov«, da se je torej moral že zaradi pogleda na družbo močno ločiti od Molièra. Dočim je Molièrova moč v očiščujoči jedkosti, je Goldonijeva vrednost v očiščujočem smehu, s katerim se je dobrohotno ponorčeval iz človeških slabosti. Glavni namen Goldonijevih iger je tedaj zabavanje publike in ta namen dosega njegove igre tudi danes v polni meri. To nam pričajo tudi zadnje tri celjske predstave, ki so bile vse razprodate.

Nagradni fond Ljudskega gledališča. Da bi se podprla gledališka dejavnost in izkazalo priznanje prostovoljnim in požrtvovalnim gledališkim delavcem v celjskem Ljudskem gledališču, se pri Ljudskem gledališču osnuje nagradni fond. Iz tega nagradnega fonda, ki znaša zaenkrat 15.000 din, bo ob koncu vsake sezone v priznanje, vzpodbudo, oceno in kritiko istočasno, podelila posebna komisija nagrade za najboljšo režijo ter za dve najboljši odigrani moški vlogi in dve najboljši odigrani ženski vlogi v sezoni. Komisijo, ki bo razdelila ta fond, bodo sestavljali: predstavnik MOZ prosvetnih delavcev, predstavnik prosvetnega odseka MLO, predstavnik kulturno-prosvetne komisije KSS, celjski predstavnik društva slovenskih književnikov ter 1 do 2 predstavnika celjskih kulturnih ustanov, razen gledališča. Poleg gornjega nagradnega fonda bo Uprava Ljudskega gledališča podelila v okviru svoje finančne zmogljivosti posebne nagrade — 5 po številu — za najdelavnejše sodelavce in sodelavke, upoštevajoč pri tem tudi zboriste.

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE CELJE

Gradimo v miru
za boljšo bodočnost

MLO MIZARSTVO

Telefon 382

Stavbeno mizarstvo - Pohištvo
Strugarstvo - Kolarstvo
Parketarstvo - Sodarstvo

CELJSKA MESTNA HRANILNICA CELJE

(v lastni hiši nasproti kolodvoru)

sprejema hranilne vloge na knjižice od vsakogar,
jih obrestuje po 2% brez odpovedi, do 4% na odpoved.

Vloge na knjižice brez odpovedi, ki se glasijo
lahko tudi na poljubno ime, so v celoti izplačljive
tako j!

Obresti vlog na hranilne knjižice so oproščene vsakega
državnega davka ali kakršne koli dajatve.

Za varnost vlog, naloženih pri Celjski mestni hranilnici
v Celju jamči poleg lastnega premoženja hranilnice tudi
država.

**Kolodvorska restavracija
v Celju**

nudi vedno vsem potnikom
topla in mrzla jedila

Silvo in Ida Krelj

Prvovrstne portrete izvršuje

FOTO

» PELIKAN «

CELJE, Razlagova 1

VINKO KUKOVEC-nasl.

mestni tesarski mojster
žaga in lesna trgovina

CELJE-LAVA, Telefon 242

Lekarna »Pri Križu«

Mr. Fedor Gradišnik

CELJE, Stanetova 15

R. GROBELNIK

gledališki frizer in brivec

CELJE, Kocenova 2

JOŽICA LESKOVŠEK

kemična čistilnica

CELJE, Ipavčeva ulica 14

FRANJO VEHOVAR

stavnbo in umetno mizarstvo

CELJE, Kersnikova ulica 17

AGREŽ IVANA

trgovina sadja in zelenjave

CELJE, Stanetova ulica 10

Foto-parfumerija

vata, kemikalije, gumi,
galanterija

BOŽIČ DRAGO, CELJE

Prešernova ulica 11

ANTON LEČNIK

urar

CELJE, Tomšičev trg

KAVARNA

RESTAVRACIJA

Hotel „EVROPA“ Celje

V kavarni VEČERNI KONCERT

TRGOVSKO
PODJETJE

Vina
OLO Celje-okolica

IGNAC ŠIMENC

Izdelovanje krtač in čopičev,
trgovina z galanterijo, pletar-
skim in lesnim blagom
CELJE, Tomšičev trg 7

OKRAJNA ZVEZA

KMETIJSKIH ZADRUG

CELJE-OKOLICA

CELJE, VODNIKOVA ULICA 2

Telefon 266, 165, 275

**DIREKCIJA PRESKRBOVALNIH PODJETIJ
MLO CELJE**

TRG SVOBODE 10-I. — Soba 22 — Telefon 205

Podjetja:

MESTNI MAGAZIN — Prešernova ulica 2, telefon 302
9 poslovalnic za vse vrste galanterijskega blaga, specerijo,
usnje, kurivo, pisarniške potrebščine, knjige

GOSTINSKO PODJETJE — Stanetova ulica, telefon 17
6 gostinskih obratov

PREHRANBENI OBRATI — Teharska c. 3, telefon 235
klavnica in 6 mesnic

MLEKOPROMET — Kocbekova ulica 1, telefon 344

ZALOGA PIVA — Levstikova ulica 6, telefon 277
laško in unionsko pivo

**VARČUJ
VLAGAJ**

PRI NARODNI BANKI
FEDERATIVNE LJUDSKE
REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

PODRUŽNICA CELJE

